

# Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 65

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á  
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 10. november 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og  
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

## AÐALFUNDUR JAVNAÐARMANNA

Leygarkvöldið 3. í hesum varð hildin aðalfundur Føroya javnaðarmanna. Formaður gav athugaligt yvirlit yvir ta politisku stöðuna, flokksins arbeiði og stóður síðani seinasta aðalfund.

Stórhendingar vóru farnar fram í seinastuni í okkara politiska lívi. Javnaðarflokkurin leyp væl fram við seinasta val. Hetta leyp kvökk á afturhaldið at ganga saman til eina fylking móti javnaðarmonnum. Fólkaflokkurin forsvór sín sjálvstýrispolitikk og gav seg við hús og hár yvir til sambandið. Og ssamhandið var ikki krasið, tók um halsin á fólkaflokkinum og lovaði at leggja niður allan sín sambandsideologi, t. v. s. sambandshugsan.

Fólk veit nú, hvar ið hesir flokkar eru. Har er nógv vinnið. Sambandsmenn eru ikki sambandsmenn, og fólkafloksmenn eru ikki sjálvstýrismenn, sum teir hava borið seg fram til valini, men hesir flokkar eru einans afturhaldsmenn, andstöðumenn av javnaðararrösluni, arbeiðarapolitikkinum. At gekka-skortarnir eru fahnir, er stórhendingin mikla.

Javnaðarflokkurin er nú ein mótmælisflokkur.

Uppgáva flokksins er at samla allar arbeiðsmenn, fiskimenn og allar sosialisthugaðar menn í ein bólk, eins og tilfellið er í øðrum framkommum demokratiskum londum sum Danmark, Noreg, Svøríki, Stórabrettlandi.

Fyrr enn henda fylkingin er en veruleiki, verður arbeiðs- og fiskimannafjöldin og alt hitt starvandi fólkið ikki at vinna fullar sömdir í okkara samfelagi.

Og henda fylkingin eigur, um henni skal verða væl burtur úr, at renna saman við arbeiðarafylkingingarnar í Norðanlondum, fyrst og fremst arbeiðarsamgonguna í Danmark.

Hví skulu bara teir føroysku læknarnir, sakførarnir, sjúkrasystarnar, lærarnir og aðrir státtir ganga í fakfelagsfylking við kammirátar sínar í Danmark fyri at fáa meg til at berja sær betri lönarkor og arbeiðsrættindi?

Arbeiðs- og fiskimenn treingja so nógv meiri til at koma sær upp í sterkar samgongur fyri at kunna mennast og vinna fram bæði andaliga og viðvíkjandi lönarkor og arbeiðsrættindum.

Formaðurin talaði so um standin nú undir sambandinum og fólkaflokkinum, ta miklu kreppu sum leikaði á.

Vegurin burtur úr hesum var einans at fylkja Føroyingar um ta sosialistisku stevnuna.

Bara sosialistarnir kundu skera so djúpt, at vón kundi verða um bata.

Formaður, næstformaður, flokksleiðsla, blaðstjóri, blaðnevnd vórðu afturvald.

(Arbeiðsskráin, ið viðtíkin varð er prentað aðrastaðni í blaðnum).

### Ísfiskasølurnar

|                                                                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Havöki                                                              | 357 ks. 1190 £  |
| Tröndur í Gøtu                                                      | 1696 ks. 3284 £ |
| Rólant                                                              | 599 ks. 2451 £  |
| Fame (bátaf.)                                                       | 716 ks. 2035 £  |
| Kúrberg                                                             | 605 ks. 1469 £  |
| Trekroner                                                           | 169 ks. 444 £   |
| Suðurfarið (bátaf.)                                                 | 190 ks. 523 £   |
| Poppy                                                               | 336 ks. 1231 £  |
| Lambanes                                                            | 127 ks. 320 £   |
| Á marknaðin sigla City við 600 ks. og Krosssteinur við 12—1300 kit. |                 |

### Skattaefirstøðurnar

Landskassin eigur stívar tver miljónir útistandandi í lögtingsskatti. Eftirstøðurnar eru hesar:

|      |                     |
|------|---------------------|
| 1944 | ..... kr. 46.672,79 |
| 1945 | ..... — 48.355,11   |
| 1946 | ..... — 204.518,33  |
| 1947 | ..... — 187.506,38  |
| 1948 | ..... — 358.992,52  |
| 1949 | ..... — 746.908,74  |
| 1950 | ..... — 671.083,92  |

Størstar eru eftirstøðurnar í Havn: 308.000 kr., Klakksvík: 74.000, Vestmanna: 45.000, Frøðbiar: sökn 44.000 kr. Síðani koma fleiri kommunur við 10—11—12.000 kr. 20 kommunur koma ikki til 1000 kr. og tver liggia undir 100 kr.

### Skuld kommunanna til landskassans o. a.

Hesir stovnar eru landskassin, Dr. Alex. hospital, bróstsjúkrahúsið og Tvøroyrar sjúkrahús. 3 kommunur Skálavík, Gjógv og Kirkjubøur hava als onga skuld, annars allar hinar. Samanlagt er skuldin 59.508,35 kr. til landskassan, 36.446,38 til landssjúkrahúsið, 7.197,75 til bróstsjúkrahúsið og 1.059,00 kr. til Tvøroyrar sjúkrahús. Samanlagt 104.211,48 kr.

### Gaar det saa det grønne træ, hvad skal da mig usle ske?

»Á Skúanesi í Suðuroy liggur Loran-stöð, ið er hövuðsstöð fyri tilikum stöðum í Íslandi og í Hebridunum...«

»Hertil krevjast í minsta lagi 11—12 milj. kr., sum verða afturgoldnar gjøgnum tey undir pkt. 1 nevndu lán.

Teir føroysku bankarnir verða förr fyrri at greiða hesi lán, ifall teir kunnu frígerast fyri tey til kommunurnar givnu lán.....«

Soleiðis málbera okkara frægastu menn seg í dag. — Her er væl eittans til at taka: Serfrøðing! Men hvaðan? Úr Danmark?

Maður í Steinboga.

## Arbeiðsstevna javnaðarflokkssins komandi ár. Viðtíkin á aðalfundinum 3. nov.

- Grönlandsmálið (aðrastaðni í blaðnum).
- Nationaliseran av allari útgerð, í fyrstu syftu:
  - oljuni.
  - saltinum.
  - greiðum og øðrum útgerðarvörum.
- Nationaliseran av bankalagnum.
- Nationaliseran av allari endurtrygging.
- Nútidarumskipan av landbúnaðinum, samanber: »Arbeiði til öll á sjógv og landi.«
- Stuðlan av idnaðarvirkjum, so allir möguleikar í landinum verða nýttir.
- Skapa fiskivinnuni bestu rakstrarlíkindi.
- Tryggja fiskimanninum kontanta avrokning, tá ið fiskurin verður landaður, tó skal hann hava rætt til eftirgjald fyri sín part samsvandi veruliga marknaðarprisin fyri virkaðan sum óvirkaðan fisk.
- Tryggja fiskimanninum forskotsrindan — og minstulönarskipan soleiðis, at fyrsta gjaldið av forskotsrindanini fellur í byrjan av hvørjum mánaði, ið hann er burtur.
- Eina lagaliga lánskipan fyri húsabygging at koma í kraft beinan vegin.
- Fullföran av vegagerðini.
- Tráðleyst samband við útheimin.
- Kostskúla, har ið fátækramannabörn kunnu bógva ókeypis.
- Sertrygging fyri sáttarðeyðaeinkjuna.
- Samgonga millum føroysku og dansku arbeiðara- og fiskimannafjöldina.
- Javnaðarflokkurin býðir sær til fylking við arbeiðarar og fiskimenn í Föroyum til fremjan av arbeiðararörluni her á landi.
- Avtöka av tolli á neyðsynjarvörum og mentunnartólum, harundir radiotöl og musikkítöl.
- Bötan av vanlukkuþryggingini.
- Landið setur aktor og defensor at greiða rættartrætur til dóms.
- Ansæð verður eftir, at nýtiligt jarn og málmur ikki verða flutt út uttan nýtt verður innflutt í staðin.
- Arbeitt verður fyri at gera upphaldsrúmini umborð á skipunum betri, rúmar við klædnaskápi o. s. fr.

## Ábyrgd landskassans fyri upptíkin lán til kommunur

|                   | kr.          | Sörvágs    | — | ... | 619.951,00        |
|-------------------|--------------|------------|---|-----|-------------------|
| Elduvíkar kommuna | 9.250,00     | Tórshavnar | — | ... | 3.631.529,61      |
| Eiðis             | 10.000,00    | Vágs       | — | ... | 234.177,49        |
| Fámjins           | 22.850,00    | Vestmanna  | — | ... | 313.683,78        |
| Frøðbiar          | 1.379.890,56 |            |   |     |                   |
| Fuglafjarðar      | 803.400,00   |            |   |     | kr. 11.710.342,34 |
| Funnings          | 21.508,00    |            |   |     |                   |
| Gjäär             | 13.875,00    |            |   |     |                   |
| Götu              | 86.009,00    |            |   |     |                   |
| Haldórvíkar       | 7.200,00     |            |   |     |                   |
| Hovs              | 9.522,00     |            |   |     |                   |
| Hvalbiar          | 140.700,00   |            |   |     |                   |
| Húsa              | 40.000,00    |            |   |     |                   |
| Klakksvíkar       | 2.584.878,90 |            |   |     |                   |
| Kollafjarðar      | 184.532,00   |            |   |     |                   |
| Kunoyar           | 31.000,00    |            |   |     |                   |
| Kvívikar          | 4.887,00     |            |   |     |                   |
| Lorvíkar          | 65.750,00    |            |   |     |                   |
| Miðvágs           | 10.879,00    |            |   |     |                   |
| Nes               | 528.500,00   |            |   |     |                   |
| Nólsoyar          | 40.800,00    |            |   |     |                   |
| Porkeris          | 11.000,00    |            |   |     |                   |
| Oyndarfjarð.      | 70.315,00    |            |   |     |                   |
| Sandavágs         | 70.504,00    |            |   |     |                   |
| Sands             | 86.904,00    |            |   |     |                   |
| Sjóar             | 103.500,00   |            |   |     |                   |
| Skopunar          | 33.346,00    |            |   |     |                   |
| Sunnbiar          | 40.000,00    |            |   |     |                   |

### Ábyrgdir landskassans fyri upptíkin lán til Vinnulánsgrunnin

I alt eru ábyrgdir landskassans fyri lán til Vinnulánsgrunnin 4.554.166,67 kr. Størstu lángevarar eru: Ríkiskassin: 1,1 milj. kr. Almenn tekning: 651 tús. kr. Sparikassin 975.000,00 kr. Sjóvinnubankin 247.000,00 kr. Norðoya sparikassi: 387.000,00 kr. Sjóváttryggingin: 310.000,00 kr. o. s. fr.

Mánadagin lá enskur trolari og bötti trol við bryggjuna í Havn. Ein politistur kom ágangandi, hann skeitti ikki at teimum.